

النبای آموزش پزشکی

نویسندگان:

دکتر جواد کجوری - دکتر محمد رضا دهقانی

دکتر میترا امینی - دکتر لیلا بذرافکن

دکتر محبوبه صابر - دکتر علی پیله‌ور

شیوا گرامی - پریسا نبینی

عنوان و نام پدیدآور	: الفبای آموزش پزشکی / نویسندگان جواد کجوری... [و دیگران].
مشخصات نشر	: شیراز: نامه‌ی پارس، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۸ ص.
شابک	: 978-600-8638-32-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نویسندگان جواد کجوری، محمدرضا دهقانی، میترا امینی، لیلا بذرافکن، محبوبه صابری...
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۶۷] - ۱۷۰.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: آموزش پزشکی
موضوع	: Medical education
موضوع	: پزشک و بیمار
موضوع	: Physician and patient
موضوع	: پزشکی مبتنی بر شواهد
موضوع	: Evidence-based medicine
شناسه افزوده	: کجوری، جواد
رده بندی کنگره	: ۷۳۷۲/ف۷۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۶۱۰/۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲/۴۵۹۱۰

شیراز، میدان شهرداری، خ نمازی، جنب بانک تجارت، طبقه اول
 تلفکس: ۰۷۱۳۲۲۳۱۲۸۰ - ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱ / ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱ - ۰۷۱۳۲۲۳۱۲۸۰
 Nameye -parsia -hoo

الفبای آموزش پزشکی

دکتر جواد کجوری - دکتر محمدرضا دهقانی

دکتر میترا امینی - دکتر لیلا بذرافکن

محبوبه صابری - دکتر علی بیله‌ور

شیوا گرامی - پریسا نبینی

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۶ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیر اجرایی: پویا پویان‌فر / صفحه‌آرایی: اطلس دهقانی / طرح جلد: جمشید رضایی

لایتنوگرافی: پردیس چاپ و صحافی: دنا

شابک ۴-۳۲-۸۶۳۸ / ۶۰۰-۹۷۸ / قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

آماده‌سازی پیش از چاپ: مؤسسه‌ی کتاب آرایان پارس

تلفکس ۴۲۳۳۱۲۸۰ / ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱

ketab.arayan@gmail.com

Printed in the Islamic Republic of Iran

- Shiraz

حق چاپ محفوظ است.

مقدمه

در مقدمه این کتاب «نکاتی مهم در آموزش پزشکی» بیان کردم که خداوند توفیق همراهی با علم آموزش پزشکی را نصیب من کرد که از این رهگذر بتوانم خدمتی به جامعه علوم پزشکی کشور بنمایم. در حال حاضر با گذشت یک پانزده سال از مسئولیت این جانب به عنوان مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، بار خرسندم که جامعه آموزش پزشکی در کشور ما با حضور فارغ التحصیلان دوره کارشناسی ارشد و دکتری این رشته به سرعت در حال پیشرفت است.

نگاهی به دهه شصت هجری نشان می‌دهد که در آن زمان تلاش برای رفع کمبودهای نیروی انسانی حیطه علوم پزشکی آغاز شد. سپس از دهه ۷۰ به بعد تلاش شد که کیفیت آموزش پزشکی نیز ارتقاء یابد. در این راستا توجه ویژه‌ای به برگزاری کنگره‌های سالیانه آموزش پزشکی در کشور شد. تقویت مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی نیز مورد تأکید وزارتخانه قرار گرفت و توجه زیادی نیز به تغییر روش‌های آموزشی از سنتی به سیستمی جدید و ادغام یافته و تغییر روش‌های ارزشیابی شد.

تعلیم و تربیت امروز و در قرن بیست و یکم مفهومی متفاوت گذشته دارد. در حال حاضر تحولات فن‌آوری ضرورت تحول در فرایندهای فعالیتهای آموزشی را بیش‌ریش مشخص نموده است. پرورش و تربیت دانشجویان خلاق و دانشجویان فردا روش مشخص و خاصی را نمی‌طلبد و چارچوب‌های سنتی نمی‌تواند چنین موقعیتی را تأمین نمایند. در این راستا با کمک اعضای هیات علمی مرکز مطالعات تصمیم به تألیف یک کتاب کلی در مورد آموزش پزشکی گرفتیم. کتاب «نکاتی مهم در آموزش پزشکی» مورد استقبال اساتید و دانشجویان و علاقه‌مندان علم آموزش پزشکی قرار گرفت. در این کتاب، نکات کلیدی نیز به بخش انتهایی کتاب اضافه شده است که به صورت یک چکیده در اختیار علاقه‌مندان و همواره در دسترس آنان باشد. همچنین جهت

مشخص شدن موضوع و شفاف شدن مفاهیم و با توجه به نظرات سازنده شما عزیزان در کتاب «نکاتی مهم در آموزش پزشکی»، فصل‌هایی در بحث ارزشیابی به کتاب اضافه شده است.

در این کتاب سعی شده است مطالب به صورت ساده و خلاصه گفته شود اما واضح است که به دلیل گستردگی مطالب علم آموزش پزشکی کتاب خالی از احتمال اشتباه نخواهد بود. لذا از خوانندگان محترم خواهش می‌کنم ما را از نظرات ارزشمند خود بی‌بهره نگذارند.

با توجه به اضافه شدن محتوا، نام کتاب به الفبای آموزش پزشکی تغییر یافت. امیدوارم این کتاب به عنوان قدمی در جهت معرفی هرچه بیشتر علم آموزش پزشکی مورد قبول قرار گیرد.

دکتر جواد کجوری

استاد تمام بخش قلب و مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش

علوم پزشکی

فروردین ۹۶

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
..... مقدمه	۵
فصل اول: افق‌های جدید در آموزش پزشکی	۱۱
..... افق‌های جدید در آموزش پزشکی	۱۱
فصل دوم: برنامه‌ریزی آموزشی	۱۵
..... برنامه‌ی آموزشی	۱۵
..... مدل‌های کوریکولوم:	۱۶
..... اهداف آموزشی	۱۹
..... اصلاح کوریکولوم پزشکی عمومی در دانشگاه «داند»	۲۹
..... برقراری ارتباط در برنامه‌های آموزشی	۳۲
..... ارتقای محیط آموزشی	۳۲
..... مدیریت برنامه آموزشی	۳۳
..... نقشه‌ی کوریکولوم	۳۳
..... بیماری‌های کوریکولوم	۳۴
..... نقش تعیین برنامه‌ی محوری در آموزش پزشکی	۳۵
..... پویایی گروه	۳۶
فصل سوم: سخنرانی	۳۷
..... سخنرانی	۳۷
فصل چهارم: آموزش در گروه کوچک	۴۳

آموزش در گروه کوچک	۴۳
چهره‌شناسی افراد گروه	۴۸
چهره‌های مزاحم	۴۸
چهره‌های مخرب	۵۲
چه چیز یک استاد را بهترین می‌سازد؟	۵۷
تعیین اهداف کلی برای ارزیابی عملکرد	۵۸
فصل پنجم: یادگیری با استفاده از کمک هم‌تایان	۶۱
یادگیری با استفاده از کمک هم‌تایان	۶۱
فصل ششم: آموزش مبتنی بر طرح مسئله	۶۹
فرانز آموزش مبتنی بر طرح مسئله	۶۹
یازده گام	۷۰
چرا آموزش مبتنی بر طرح مسئله؟	۷۳
فصل هفتم: آموزش سربازان	۷۷
آموزش سربازی	۷۷
فصل هشتم: آموزش و تعلیم در مرکز مهارت‌های بالینی	۸۱
آموزش و تعلیم در مرکز مهارت‌های بالینی	۸۱
محیط‌های شبیه‌سازی شده	۸۳
فضا	۸۳
شبیه‌سازی شدگان	۸۴
فرصت‌هایی برای خودارزیابی	۸۵
فصل نهم: مدل «راهنمای کالگری - کامبریج»	۸۷
برقراری ارتباط پزشک و بیمار مدل «راهنمای کالگری - کامبریج»	۸۷
چرا مهارت‌های ارتباطی مهم می‌باشند؟	۸۷
تهیه‌ی ساختار برای مشاوره	۹۱
ساختن یک رابطه	۹۱
شرح و توصیف و برنامه‌ریزی	۹۲
فصل دهم: سیر تحولات ارزشیابی	۹۵
سیر تحولات ارزشیابی	۹۵
روش ارزشیابی مبتنی بر هدف	۹۶

افزایش پیچیدگی در حوزه‌ی ارزشیابی	۹۷
نوآوری‌های ارزشیابی در عرصه‌ی آموزش	۹۷
ارزشیابی در جهت تصمیم‌گیری	۹۹

فصل یازدهم: اصول ارزشیابی برنامه ۱۰۱

تعریف ارزشیابی برنامه	۱۰۱
دلیل منطقی برای ارزشیابی برنامه	۱۰۱
کاربرد شیوه تایلر	۱۰۲
ارتباط برنامه‌ریزی آموزشی و ارزشیابی	۱۰۳
اصلاح برنامه از طریق ارزشیابی	۱۰۴
مراحل ارزشیابی برنامه	۱۰۵

فصل دوازدهم: الگوی ارزشیابی کرک پاتریک ۱۱۱

مدل‌های ارزشیابی برنامه	۱۱۱
مدل ارزشیابی برنامه کرک پاتریک	۱۱۱
جدول‌بندی و تجزیه تحلیل پست‌ها	۱۱۲
ارتباط سطوح مختلف	۱۱۴
اجرای نمودن مدل کرک پاتریک در یک سازمان	۱۱۴
مفهوم اثربخشی آموزشی در یک سازمان	۱۱۵
مدل چهار سطحی کرک پاتریک در یک تکتا	۱۱۷

فصل سیزدهم: ارزشیابی عملکرد در محیط کار واقعی ۱۲۱

مقدمه	۱۲۱
پیامد مراقبت	۱۲۲
پروسه مراقبت	۱۲۲
حجم فعالیت	۱۲۳
ابزارهای سنجش عملکرد در محیط کار واقعی	۱۲۳
داده‌های کلینیکی ثبت‌شده	۱۲۴
داده‌های مدیریتی	۱۲۴
دفترچه یادداشت‌های روزانه	۱۲۴
مشاهده فعالیت	۱۲۵
ابزارهای مشاهده عملکرد	۱۲۵
مقیاس وزن‌دهی	۱۲۶
بهبود کیفیت مقیاس وزن‌دهی	۱۲۸

فصل چهاردهم: سوالات تطبیق دادنی..... ۱۳۱

سوالات تطبیق دادنی..... ۱۳۱

ساختار و فرمت ۱۳۲

فصل پانزدهم: آزمون اسکی..... ۱۳۵

تاریخچه‌ی آزمون اسکی: ۱۳۵

تعریف اسکی..... ۱۳۵

تاسکی یا گاسکی..... ۱۳۶

موقعیتی برای بازخورد یا آزمون فردی..... ۱۳۷

مشکلات آزمون اسکی..... ۱۳۷

استگاه‌های دویل یا زنجیره‌ای..... ۱۴۱

ایستگاه‌های طفلانی..... ۱۴۱

فصل شانزدهم: کار و شه..... ۱۴۳

کارپوشه..... ۱۴۳

ساختار کار پوشه..... ۱۴۳

فصل هفدهم: پزشکی مبتنی بر شواهد..... ۱۴۷

پزشکی مبتنی بر شواهد..... ۱۴۷

۱۰۰ نکته کلیدی کتاب..... ۱۵۱

فهرست منابع..... ۱۶۵

واژه‌نامه..... ۱۶۷